

קניוק רק בכך שניסה לטעון כי זהו הצד הכילבדי של עולם המציאות הישראלית, אותו מתאר העולם הזה. יותר מכל עיתון אחר בארץ מקדיש העולם הזה מקום לתיאור עולמם של החלכאים והנדכאים, של המקוספים והנירדפים. ההיים בכפיפה אחת לצד החברה הזוהרת. צירוף שתי הפנים של תמונת המציאות הישראלית נושא בעינינו אלמנט של מחאה, גם מבלי ש"הדברים יכתבו בצורה כזו.

הטיעון של יורם קניוק כי "לולא העולם הזה לא הייתי יודע הרבה דבר רים. אבל בגללו אני יודע דברים שאין שום צורך לדעת." הייתי מהליף רק את המילים "צורך" ב"רוצה". הקביעה הפסד קניית של קניוק כי דברים, מסוג סיפורה של פנינה רוזנבלום, "אין צורך לדעת", היא קביעה סובייקטיבית, הנובעת אולי מכך שאין הוא רוצה לדעת אותם, מפני שהם שוברים את תמונת העולם שלו. העולם הזה חלוק עם קניוק בנקודה זו. לעניות-דעתנו, היוני לדעת גם דברים שאין רוצים לדעתם.

קניוק מתמרמר על כך שסיפורה של פנינה רוזנבלום בא, כביכול, על חשבון "מאורעות תרבותיים חשובים, מיתוסים של אמת" התעלמות מהעולם של "מעוותי פורמאייקה עשויים דבק ובדיחה", כלשונו הציונית של קניוק, שהמיתוס שלו הוא "עניין קליני של החברה" והשתעשעות בדימיון כאילו קיימים באמת בישראל מיר תוסים של אמת ומאורעות תרבותיים חשודים, היא עיוות שאינו נופל מזה של מעוותי הפורמאייקה.

רק האשמה אחת כלולה ברשימתו של קניוק, שאיני מוכן להודות בה. זוהי הטענה כי פוקה הירש היא "הגיבור האמיתי של העיתון", וכי העולם הזה הוא היוצר את המיתוס של "עולם מפוברק של ניאון מסופח". קניוק, נדמה לי, נפל כאן בפח של "עובדות לא מדוייקות הפוגמות במהימנות הדברים שהם אולי כן נכור ניס". באותה מידה של היגיון ניתן להאשים את העולם הזה, כאשר הוא מפרסם סיפורי פשע או וידויים של רוצחים ואנשי סים, כי הוא יוצר "מיתוס של פשיעה".

בשעתו, בעת שהעולם הזה היה העיתון היהודי בישראל שטיפל בצורה עיתור נאית הופשית ומתקדמת, בנושאי מין ועיר רום, כווננו נגדו חיצו הביקורת של כל הפוריטאנים למיניהם, תוך האשמה ש"העולם הזה יוצר מיתוס של מין ואירור טיקה. עתה, כשגם דבר השבוע אינו מתבייש עוד לפרסם תמונות עירום ומחקרי מין, (שכבר התחילו קצת לשעמם אותנו), אלה הם כבר "דברים לא נפקים" כטענת קניוק, אולי כאשר יחרוג גם דבר השבוע מעבר לתיאור של מציאות ישראלית, חיר בית לכשעצמה, של פתיחת צרכניות, הי שגי המשק ההסדרותי ובעיות הקליטה, ניתן יהיה להעריך את משמעותו של "ער לסי-הניאון המסופח" כחלק מפניה של החברה הישראלית, וכאחד מהסימפטומים לתחלואיה.

בינתיים אני מעדיף את "המיתוס של פנינה רוזנבלום" על פני "המיתוס של זבולון המר", לו מוקדשת רשימה מקיפה באותו גיליון של דבר השבוע, בו התפרסם מאמרו הנדון של קניוק. המר מתואר שם כ"בעל דמות של מנהיג טבעי", ש"גישתו לארץ-ישראל וגבולותיה היא ביסודה היס-טורית-ריגשית-דתית". יכולתי להשיב ל"קניוק בדרכו ולטעון כי זבולון המר הוא הגיבור האמיתי של העיתון בו הוא מפרסם את מאמריו, אבל זה היה לא-מדוייק בדיוק כמו הטענה שפוקה הירש הוא הגיבור האמיתי של העולם הזה.

מילבד זאת, בניגוד לקניוק, שהכתבה על פנינה רוזנבלום מפריעה לו "לקחת ברצינות" את דברי העולם הזה על דו"ח חורב, אין הכתבה על זבולון המר בדבר השבוע, מפריעה לי לקחת את יורם קניוק, ואת כתיבתו הכנה והרגישה, ברצינות שהם ראויים לה.

אבל זוהי כבר בעייה אישית.

TIME 100
עדינה לכל האורך
אחת היצירות
המעולות של זובק

תמ"ע